

Sygn. akt VU 277/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

14 lipca 2020 roku

Sąd Rejonowy w Rybniku, V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sonia Lasota-Zawisza

Sędziowie/Ławnicy: -/-

Protokolant : Tomasz Kałuża-Herok

po rozpoznaniu 14 lipca 2020 roku w Rybniku

na rozprawie

sprawy A. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o zasiłek macierzyński

na skutek odwołania A. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 23 sierpnia 2019 roku

sygn.(...)

o d d a l a o d w o ł a n i e .

Sygn. akt V U 277/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 23 sierpnia 2019 roku, znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił ubezpieczonej A. G. prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony jako okres urlopu rodzicielskiego od 13 lipca 2019 roku do 21 lutego 2020 roku. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wniosek o przedmiotowy zasiłek został złożony po terminie.

vide: akta organu rentowego

W odwołaniu ubezpieczona podniosła, że winę za opóźnienie w złożeniu wniosku ponosi właścicielka biura rachunkowego, z którą miała zawartą ustną umowę na dokonanie tej czynności. Zdaniem ubezpieczonej, zaniedbanie biura rachunkowego wynikało z tego, iż czas na złożenie wniosku zbiegał się z okresem urlopowym księgowej.

vide: k.3-4

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie i podtrzymał wcześniejsze twierdzenia. ZUS dodał, że zwłoka w złożeniu wniosku była znaczna, a okoliczności towarzyszące złożeniu wniosku nie można uznać za przyczyny niezależne od ubezpieczonej.

vide: k.5-5v.

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczona A. G. prowadzi od 2 listopada 2017 roku pozarolniczą działalność gospodarczą B. C.A. G. i z tego tytułu podlegała ubezpieczeniom społecznym, a w tym dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu do 22 lutego 2019 roku.

9 października 2017 roku ubezpieczona zawarła z kancelarią rachunkową prowadzoną przez E. P. umowę o prowadzenie księgi przychodów i rozchodów. Zgodnie z § 1 pkt 3 przedmiotem umowy było sporządzenie dokumentów zgłoszeniowych, dokumentów rozliczeniowych do Zakładu.

23 lutego 2019 roku ubezpieczona urodziła córkę. W okresie od 23 lutego 2019 roku do 12 lipca 2019 roku ubezpieczona pobierała zasiłek macierzyński.

Dowód: akta organu rentowego: zaświadczenie płatnika składek z 20.03.2019r., wniosek o zasiłek macierzyński z 20.03.2019r., odpis skróconego aktu urodzenia dziecka, wniosek o poświadczenie ubezpieczenia chorobowego wraz odpowiedzią; umowa o prowadzenie księgi przychodów i rozchodów zawarta 9.10.2017r. k.21-27

12 lipca 2019 roku z biura rachunkowego został wysłany mail na adres internetowej skrzynki pocztowej firmy prowadzonej przez ubezpieczoną z prośbą o dostarczenie dokumentacji potrzebnej do złożenia wniosku do ZUS o zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego.

2 sierpnia 2019 roku biuro rachunkowe w imieniu ubezpieczonej złożyło wniosek o zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego

Ojciec dziecka R. G. nie korzystał z urlopu rodzicielskiego.

Dowód: akta organu rentowego: zaświadczenie płatnika składek z 2.08.2019r., oświadczenie R. G. z 12.07.2019r., wydruk wiadomości mailowej k.28, zeznania świadka E. P. k.49v.-50, przesłuchanie ubezpieczonej k. 50-50v.

W związku z konfliktową sytuacją związaną z nieterminowym złożeniem wniosku do ZUS o zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego, biuro rachunkowe rozwiązało z ubezpieczoną umowę ze skutkiem natychmiastowym.

Dowód: zeznania świadka E. P. k.49v.-50, przesłuchanie ubezpieczonej k. 50-50v.

Decyzją z 23 sierpnia 2019 roku, znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił ubezpieczonej prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony jako okres urlopu rodzicielskiego od 13 lipca 2019 roku do 21 lutego 2020 roku.

Dowód: akta organu rentowego: decyzja ZUS z 23.08.2019r.

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie zgromadzonych i powołanych wyżej dowodów z dokumentów, których prawdziwości strony nie kwestionowały, a także w oparciu o dowód z przesłuchania ubezpieczonej i zeznań świadka, który wraz z dowodami z dokumentów tworzył spójny i logiczny obraz sprawy. Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka R. G., gdyż wszystkie okoliczności sprawy zostały wyjaśnione w sposób umożliwiający wydanie wyroku, a przeprowadzenie ww. dowodu zmierzałoby jedynie do przewlekłości postępowania.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 29a ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2019r. poz. 645 ze zm.) zasiłek macierzyński przysługuje przez okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego oraz urlopu ojcowskiego.

W myśl art. 182^{1a} § 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy (Dz. U. z 2019r. poz. 1040 ze zm.) po wykorzystaniu urlopu macierzyńskiego albo zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi urlopu macierzyńskiego pracownik ma prawo do urlopu rodzicielskiego w wymiarze do 32 tygodni - w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie.

§ 22 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 roku w sprawie zakresu informacji o okolicznościach mających wpływ na prawo do zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa lub ich wysokość oraz dokumentów niezbędnych do przyznania i wypłaty zasiłków stanowi, iż dokumentami niezbędnymi do przyznania i wypłaty zasiłku macierzyńskiego przysługującego ubezpieczonemu za okres ustalony przepisami Kodeksu Pracy jako okres urlopu rodzicielskiego, jeżeli zasiłek macierzyński za okres bezpośrednio poprzedzający okres objęty wnioskiem o udzielenie tego urlopu był pobierany przez tego ubezpieczonego, jest złożony w formie papierowej lub w formie dokumentu elektronicznego uwierzytelnionego z wykorzystaniem kwalifikowanego certyfikatu lub profilu zaufanego ePUAP na elektroniczną skrzynkę podawczą Zakładu, wniosek ubezpieczonego złożony płatnikowi zasiłku macierzyńskiego przed terminem rozpoczęcia korzystania z tego zasiłku za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu rodzicielskiego – w przypadku ubezpieczonego niebędącego pracownikiem.

Jak wykazało przeprowadzone postępowanie dowodowe, organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego albowiem nie został dotrzymany termin określony przepisami na złożenie wniosku. Sąd zaznacza, że aby wniosek mógł wywrzeć skutki prawne w postaci prawidłowego zrealizowania świadczenia, powinien w niniejszej sprawie zostać złożony najpóźniej 12 lipca 2019 roku, a złożono go dopiero 2 sierpnia 2019 roku. W tym miejscu, podkreślić należy, że termin na złożenie przedmiotowego wniosku ma charakter materialnoprawny, po upływie którego roszczenie o wypłatę świadczenia wygasa. Tutejszy Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z 16 kwietnia 2016 roku zgodnie z którym, przewidziane w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej terminy są terminami zawitymi prawa materialnego, które charakteryzują się tym, iż ich niedochowanie uniemożliwia, na skutek upływu czasu, skuteczne dochodzenie roszczeń. Nie mają do nich zastosowania przepisy kpc czy kpa dotyczące uchybienia i przywracania terminu. Sąd Najwyższy odnosząc się do grupy ubezpieczonych prowadzących własną pozarolniczą działalność gospodarczą podkreślił, że wystarczy, aby wniosek został zgłoszony przed terminem rozpoczęcia korzystania z zasiłku macierzyńskiego, odpowiednio za okres ustalony jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego bądź ustalony jako okres urlopu rodzicielskiego, to znaczy choćby w dniu poprzedzający rozpoczęcie korzystania z zasiłku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2016 roku, I UK 146/15).

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela też stanowisko Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie który wskazał, że termin określony rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej nie jest terminem instrukcyjnym. Instytucja terminów instrukcyjnych nie jest znana przepisom prawa ubezpieczeń społecznych, które są przepisami prawa bezwzględnie obowiązującymi. Termin instrukcyjny skutkowałby tym, że ubezpieczeni mogliby składać wnioski o wypłatę świadczenia w dowolnym czasie. Określony przez ministra termin ma charakter dyscyplinujący i gwarantujący, że osoby, które dbają o swoje sprawy i dochowują należytej staranności, otrzymują świadczenia o ile spełnią przesłanki określone ustawą (wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z 29 września 2016 roku, VII Ua 38/16).

Powyższe wyroki odnoszą się co prawda do nieobowiązującego już rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012 roku w sprawie określania dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków

z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, jednakże zachowały swoją aktualność, gdyż mimo nowelizacji rozporządzenia, zakres i przedmiot tych rozporządzeń nie zmienił się.

Sąd zwraca też uwagę, iż ubezpieczona decydując się na prowadzenie działalności gospodarczej musiała dostosować się nie tylko do wymogów w zakresie dat i wysokości opłat składek ale także co do terminów składania wniosków w przypadku zamiaru skorzystania z zasiłku. Okoliczność, że ubezpieczona zleciła innemu podmiotowi prowadzenia spraw przed organem rentowym, nie zwolniła jej od ponoszenia odpowiedzialności co do zachowania wymogów, w tym odnośnie złożenia wymaganych dokumentów w terminie. Tym samym, w przypadku nieprawidłowości względem organu rentowego, ubezpieczona nie może powoływać się na błąd w działaniu biura rachunkowego, gdyż obowiązek złożenia w terminie wymaganych dokumentów leżał po jej stronie. W tym zakresie tutejszy sąd podziela stanowisko przedstawione przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z 23 kwietnia 2013 roku (III AUa 1067/12) oraz w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 7 lipca 2004 roku (III AUa 547/2003).

Jednocześnie Sąd zaznacza, że w przypadku poniesienia ewentualnej szkody w wyniku działań czy zaniechań biura rachunkowego, ubezpieczona może dochodzić odszkodowania w drodze powództwa cywilnego jednakże pozostaje to poza zakresem niniejszego postępowania.

Nadto, Sąd zwraca uwagę, iż nie można uznać, że pozbawienie ubezpieczonej prawa do zasiłku było sprzeczne z zasadami współżycia społecznego bowiem dla złagodzenia rygorów prawa ubezpieczeń społecznych nie stosuje się art. 5 k.c. ani art. 8 k.c. jako że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter przepisów prawa publicznego. Tym samym tutejszy sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego zgodnie z którym zarzut nadużycia prawa podmiotowego albo czynienie ze swego prawa podmiotowego użytku niezgodnego z zasadami współżycia społecznego lub społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych musiałby być odniesiony do czynności organu rentowego, który wydając decyzję nie korzysta przeciw ze swoich praw podmiotowych (regulowanych Kodeksem cywilnym lub Kodeksem pracy), lecz realizuje ustawowe kompetencje organu władzy publicznej. Z tych przyczyn w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych art. 5 k.c. nie ma zastosowania, a materialnoprawną podstawą zobowiązań ubezpieczeniowych mogą być tylko odpowiednie przepisy prawa, a nie zasady współżycia społecznego (wyrok Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2020r. II UK 190/18). Tożsame stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z 20 stycznia 2020 roku (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 20 stycznia 2020r., III AUa 1968/19).

Mając na uwadze powyższe, Sąd działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.